

ЦИВИЛИЗАЦИЈА ДРЕВНЕ КИНЕ

鈞圓映異楊家法
水心雪壓腰何礙
傍作杏向他杏得尔清
標 洪題

吾家洗研池頭樹
箇
苔
開
譜
墨痕
不要人
誇
好
顏色
只流
清氣
滿乾坤
王冕元章為

良佐作

НР КИНА

- НАРОДНА РЕПУБЛИКА КИНА ИЛИ *КОНТИНЕНТАЛНА КИНА* ЈЕ ДРЖАВА У ИСТОЧНОЈ АЗИЈИ, СА ОБАЛОМ ОД 14.500 km и ГРАНИЦОМ КОЈА ИДЕ ДУЖ ВИЈЕТНАМА, ЛАОСА, МЈАНМАРА, ИНДИЈЕ, БУТАНА, НЕПАЛА, ПАКИСТАНА, АВГАНИСТАНА, ТАЦИКИСТАНА, КИРГИЗИЈЕ, КАЗАХСТАНА, РУСИЈЕ, МОНГОЛИЈЕ И СЕВЕРНЕ КОРЕЈЕ.
- ЧЕТВРТА је по величини земља у свету са површином преко 9,6 милиона km², а најмногољуднија на свету са 1,35 милијарди становника, што је 20 % од укупне светске популације
- Једна од четири најстарије цивилизације на свету која датира од пре 6000 година

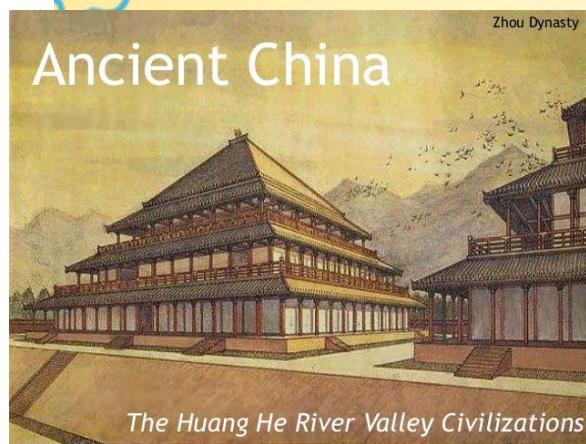

НАСТАНАК КИНЕСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ/ПРИМИТИВНО ДРУШТВО

- Период примитивног друштва у Кини траје од 1 700 000 година п.н.е до 22. века п.н.е када је основана династија **Хиа**.
- Примитивно друштво се дели на период хорди и период племенских заједница (матријархат и патријархат).
- Према легенди, **Жути цар** је био вођа групе племена на обали **Жуте реке (Хоангхо)** пре више од 4600 година. Он је започео гајење житарица и домаћих животиња, чиме је ова заједница племена почела да јача. Жути цар је повео племена у рат против племена Бога ватре и племена које је предводио Цхи You, и све их је победио. После ове победе се племена Жутог цара и Бога ватре уједињују, те у дужем временском периоду живе заједно на обали Жуте реке. Од ових племена временом настаје кинеска нација, а оснивачем кинеске нације се сматра Жути цар, кога су наследили владари Yao, Shun и Yu (у кинеској историји представљају тзв. “5 легендарних царева”).

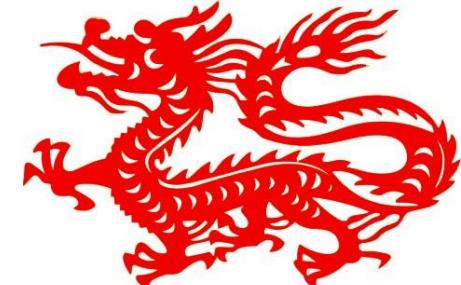

ПРВА КИНЕСКА ЦИВИЛИЗАЦИЈА
У ДОЛИНИ ЖУТЕ РЕКЕ

The Huang He River Valley Civilizations

КИНЕСКЕ ДИНАСТИЈЕ

Кина је током већег дела свог постојања била царство и њоме је од њеног уједињена 221. године п.н.е, па све до 1911. године, управљало седам великих династија. Поред ових седам најзначајнијих, било је и шест мање значајних царских породица, које су владале подељеним деловима земље у периоду од 220. па до 589 године. Седам најзначајних кинеских династија су:

Ћин (221-206. г.п.н.е.),

Хан (260. п.н.е. до 220. н.е.),

Танг (618 – 907. н.е.), **Сунг** (960 – 1126. н.е.),

Јуан (1279-1386. н.е.), **Минг** (1368 – 1644. н.е.) и

Ћинг (1644 – 1911. н.е.).

Chinese Dynasties

Qin Dynasty
221-206 BCE

Tang Dynasty
618-907

Song Dynasty
960-1279

Qing Dynasty
1644-1911

Ming Dynasty
1368-1644

Han Dynasty
206-581 CE

Yuan Dynasty
1279-13368

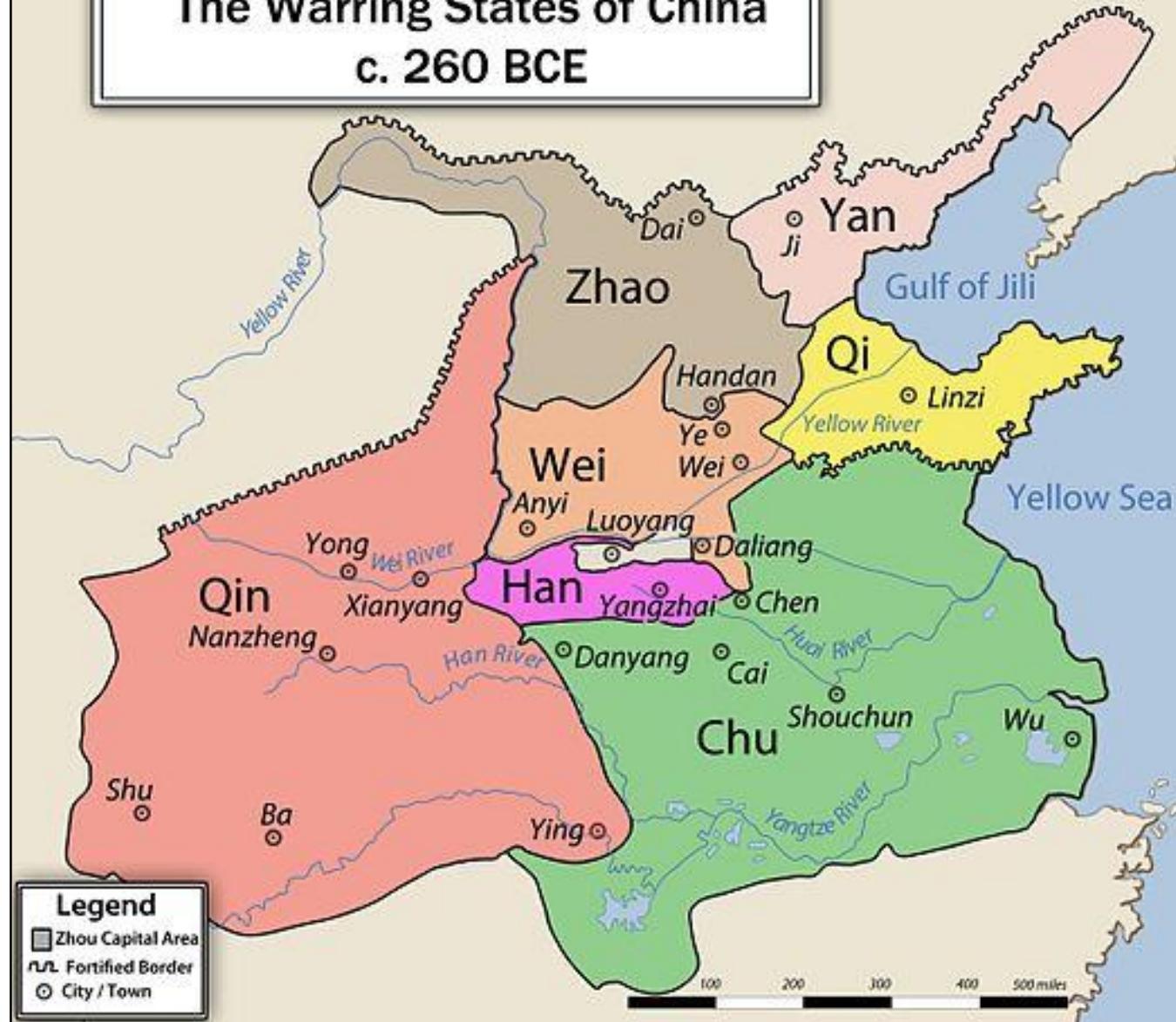
РОБОВЛАСНИЧКО ДРУШТВО

- Период робовласничког друштва у Кини траје од 22. века п.н.е до 476. год. п.н.е. и обухвата династије *Хиа, Сханг, Западни Зхоу и Period пролећа и јесени.*
- Период Западног Зхоу-а траје од 11. века п.н.е до 771.год.п.н.е. и представља период врхунца робовласничког друштва, док од 770.год. п.н.е до 476.год. п.н.е робовласничко друштво постепено пропада. У овом периоду, положај и позиција краљевске породице Зхоу ослабљује, али зато јачају положај и позиције племства. Захваљујући употреби гвожђа и развоју сточарства, повећава се пољопривредна производња и број приватних поседа земље, што доводи до распада робовласничког система државног власништва над земљом и система бунара и поља.
- *Период Пролећа и јесени* је период значајног развоја кинеске културе и мисли.

The Warring States of China c. 260 BCE

ФЕУДАЛНО ДРУШТВО

- Настанак феудалног друштва, које ће трајати све до последњих кинеских династија Минг и Ђинг, везује се за две зараћене државе-династије, Ђин и Хан.
- Период раног феудализма у Кини траје од 475.год. до 220.год. н.е. када новонастали слој земљопоседника покреће политичке реформе у феудалним државама. Врло бурне политичке промене дешавају се у држави Ђин која временом постаје најснажнија феудална држава. Током овог периода, остварује се значајан напредак друштва, економије, науке и технике, као и развој кинеске мисли. Држава Ђин је прва кинеска апсолутистичка и централизована феудална држава која је успела да уједини више различитих нација. Први цар Ђин-а (秦始皇 – Ђінсхіхуанг) је изузетно значајна личност у историји Кине. Након уједињења Кине 221.год. п.н.е. да би спречио упаде Хуна са севера, искористио је већ постојећи зид на северу држава Ђин, Зхао и Уан као основу и продужио га према истоку до данашње провинције Лиаонинг, а према западу до данашњег Ланзхоу-а, тако створивши чувени **Кинески зид**.

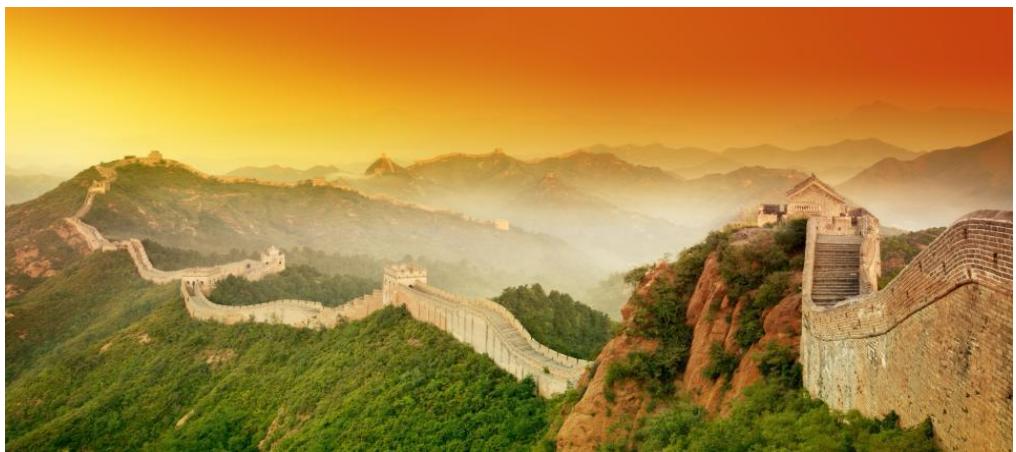
ВЕЛИКИ КИНЕСКИ ЗИД КАО ТУРИСТИЧКА АТРАКЦИЈА

- НАЈВЕЋА ГРАЂЕВИНА И ФОРТИФИКАЦИЈА НА СВЕТУ, ДУЖИНЕ 21.196 КМ, ПРОСТИРЕ СЕ ОД СТЕПА СРЕДЊЕ АЗИЈЕ ДО ЖУТОГ МОРА
- ВИСИНЕ 10-16М, ШИРИНЕ 8 М, ИЗГРАЂЕН ОД КАМЕНА И ЦИГЛЕ У ПРАВЦУ ЗАПАД-ИСТОК ДУЖ КИНЕСКЕ ГРАНИЦЕ
- ГРАЂЕН У ПЕРИОДУ ОД 2500 ГОДИНА, ПОЧЕВ ОД ПЕРИОДА ПРОЛЕЋА И ЈЕСЕНИ (770-476 П.Н.Е), ПРЕКО ДИНАСТИЈЕ ЂИН ДО XIX ВЕКА
- НА УНЕСКО ЛИСТИ ОД 1987.
- ГОДИШЊА ТУРИСТИЧКА ПОСЕТА РАЗЛИЧИТИМ СЕКЦИЈАМА ЗИДА ИЗНОСИ ПРЕКО 10 МИЛИОНА ТУРИСТА

ВЕЛИКИ КИНЕСКИ ЗИД - ЗАНИМЉИВОСТИ

- УПРКОС УСТАЉЕНОМ ВЕРОВАЊУ ДА СЕ ОВА ГРАЂЕВИНА МОЖЕ ВИДЕТИ С МЕСЕЦА, БРОЈНЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ СУ ПОТВРДИЛЕ ДА ТО НИЈЕ ТАЧНО!
- ВЕЛИКИ КИНЕСКИ ЗИД СЕ СМАТРА НАЈДУЖИМ ГРОБЉЕМ НА ПЛАНЕТИ – ПОД ЊЕГОВИМ ТЕМЕЉИМА ДО САДА ЈЕ ПРОНАЋЕНО ПРЕКО МИЛИОН СКЕЛЕТА РАДНИКА КОЈИ СУ УЧЕСТВОВАЛИ У ЊЕГОВОЈ ГРАДЊИ
- ДУЖИНА КИНЕСКОГ ЗИДА ЈЕ 21.197 КМ, ДОК ЕКВАТОР ИЗНОСИ 40.075 КМ
- ТОКОМ КИНЕСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ 1966-1976 МНОГО МАТЕРИЈАЛА СА ЗИДА ЈЕ ОДНЕТО КАКО БИ СЕ ИЗГРАДИЛЕ КУЋЕ И ОБЈЕКТИ СЕЉАКА, ШТО ЈЕ ЗНАЧАЈНО НАРУШИЛО СТАЊЕ ОЧУВАНОСТИ ЗИДА ПОЈЕДИНИХ СЕКЦИЈА
- НА ПОЈЕДИНИМ ДЕЛОВИМА ШИРИНА ЗИДА ЈЕ ДОВОЉНА ДА СЕ МОЖЕ ПРОЋИ КОЛИМА

МУЗЕЈ ПРВОГ ЦАРА ДИНАСТИЈЕ ЂИН – РАТНИЦИ ОД ТЕРАКОТЕ (РАТНИЦИ СЈЕНА)

- МУЗЕЈ ОБУХВАТА ГРОБНИЦУ ПРВОГ КИНЕСКОГ ЦАРА ЂИН ШИ ХУАНА КОЈИ ЈЕ УЈЕДИНИО КИНУ 221. Г.П.Н.Е. ОН ЈЕ САХРАЊЕН ЗАЈЕДНО СА 7000 ВОЈНИКА ОД ТЕРАКОТЕ У ПРИРОДНОЈ ВЕЛИЧИНИ, КАКО БИ ЦАР И НАКОН СМРТИ ИМАО ВОЈСКУ ДА ЗАПОВЕДА
- СВАКА СКУЛПТУРА ЈЕ ЈЕДИНСТВЕНА, НЕМА ДВА ИДЕНТИЧНА ЛИЦА. ВОЈНИЦИ СУ ОКРЕНУТИ КА ИСТОКУ У БОРБЕНОЈ ФОРМАЦИЈИ, НАОРУЖАНИ ЛУКОВИМА И СТРЕЛАМА, КОПЉИМА И МАЧЕВИМА, А У ВРЕМЕ ОТКРИЋА 1974. ОРУЖЈЕ ЈЕ ЈОШ УВЕК БИЛО ОШТРО. СКУЛПТУРЕ СУ ПОРЕЂАНЕ У ТРИ НИВОА ОД 4-8 МЕТАРА
- НАЛАЗИШТЕ ЈЕ НА УНЕСКО ЛИСТИ ОД 1987, А ОД 1994. ЈЕ ПРЕТВОРЕНО У МУЗЕЈ
- 1980. ГОДИНЕ ОТКРИВЕНЕ СУ ДВЕ БРОНЗАНЕ КОЧИЈЕ КОЈЕ СУ ВУКЛА ПО ЧЕТИРИ КОЊА, УДАЉЕНЕ 20 МЕТАРА ОД ЦАРЕВОГ ГРОБА
- **ГОДИШЊА ПОСЕТА МУЗЕЈУ ИЗНОСИ ПРЕКО МИЛИОН ПОСЕТИЛАЦА**

Why

An afterlife army for First Emperor Qin

The terra-cotta army was created to safeguard and serve First Emperor Qin in his afterlife. He wanted to have the same military power and imperial status in the afterlife as he had enjoyed during his earthly lifetime.

A show of First Emperor Qin's glory

It was built to remember the army he led to triumph over the other Warring States and unite China.

Substitutes for actual human sacrifices

Early rulers from the Shang and Zhou Dynasties had soldiers, officials and other attendants buried along with the dead emperor. The terracotta figures were produced to replace actual human sacrifices.

How

These warriors and horses all were built without advanced tools but by hand.

More than 700,000 artisans and laborers constructed the Terracotta Army and Tomb Complex.

Hollow torso, solid head, arms and legs were created separately and then assembled.

40 years

1.8m, 160kg

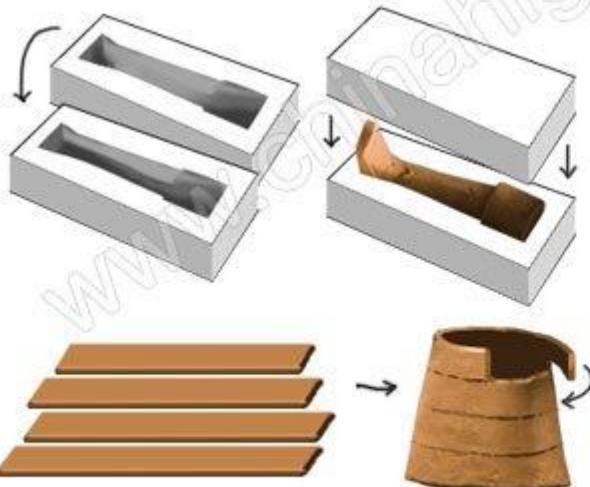
Each warrior was stamped with the name of the foreman responsible for its creation, in order to track any mistakes.

6 Steps to Make a Terracotta Warrior

1 Getting the clay

2 Making the parts separately:
head, torso, short tunic, arms, legs and hands

3 Putting the parts together

4 Carving

5 Firing in a kiln

6 Painting

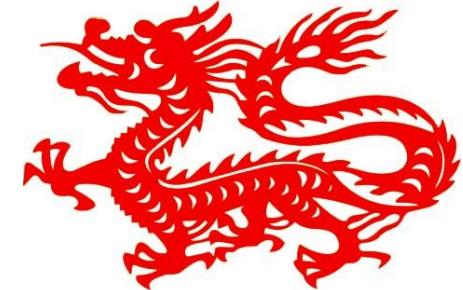
The Categories of the Terracotta Warriors

Infantry				Charioteers	Cavalry
officers	soldiers				
					
high rank officers	middle rank officers	lightly-armed foot soldiers	heavily-armed foot soldiers	chariot drivers	
					
low rank officers	standing archers		kneeling archers	chariot warriors	

Designed by: Cullen Chen

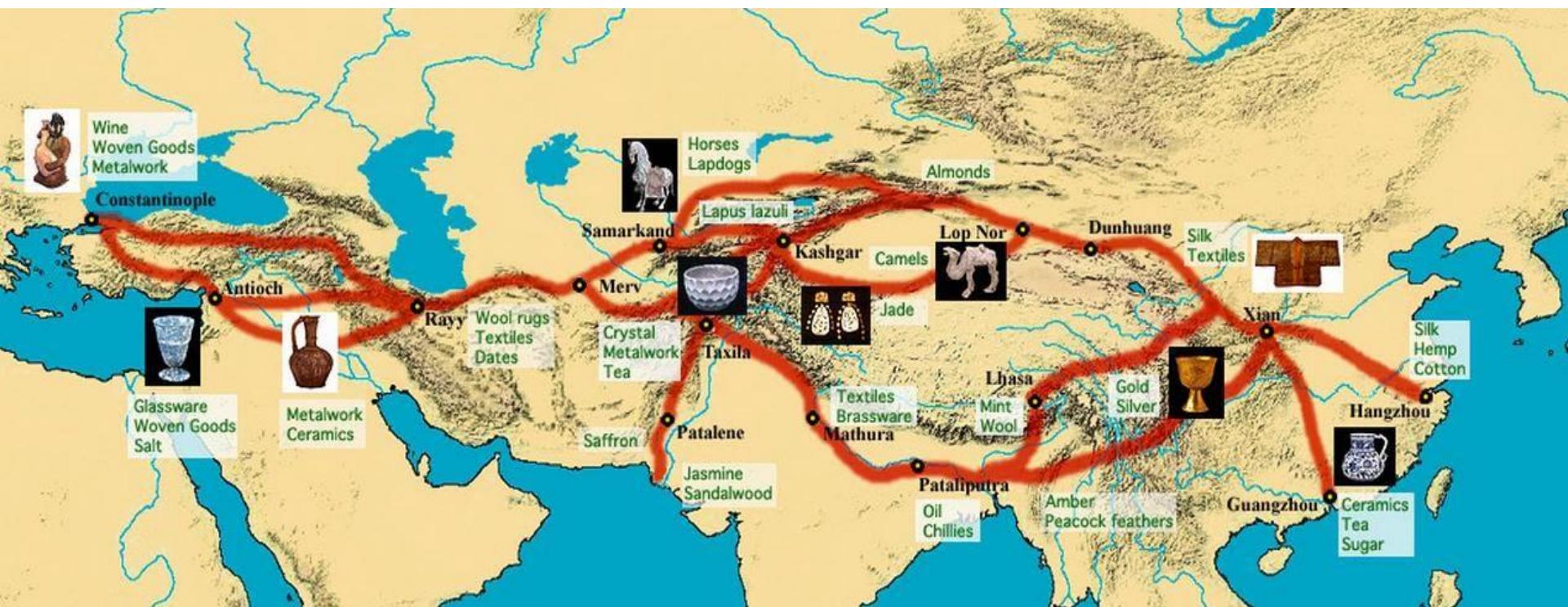

ФЕУДАЛНО ДРУШТВО

Западни Хан представљао је такође врло моћну феудалну династију. На почетку владавине Западног Хан-а, спроведена је политика обнављања друштва, што је довело до значајног економског опоравка и развоја, да би у време Цара Њу-а (140.год. п.н.е – 87.год. п.н.е) Кинеско царство постало моћније него икад. Западни Хан је познат по још већој централизацији власти, по прихватању конфуцијанске мисли као основе друштва, по учесталим ратовима са Хунима, али и по отварању „пута свиле“, који је служио за трговинску размену свиле и других роба између Кине и Средоземља, као и за успостављање културне сарадње.

“ПУТ СВИЛЕ” ОД КИНЕ КА ЕВРОПИ

КИНЕСКИ ЈЕЗИК И ПИСМО

- ИАКО У КИНИ ПОСТОЛИ ОКО 80 РАЗЛИЧИТИХ ПИСАМА И 30 ЈЕЗИКА, КАО СТАНДАРДНИ ЈЕЗИК ПРИХВАЋЕНИ СУ МАНДАРИНСКИ ДИЈАЛЕКТ И СТАНДАРДИЗОВАНИ КИНЕСКИ КАРАКТЕРИ. КИНЕСКИ ЈЕЗИК ЈЕ ЈЕДАН ОД РАДНИХ ЈЕЗИКА УЛЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА
- НАЈСТАРИЈИ ЗАПИСИ КИНЕСКИМ ПИСМОМ ДАТИРАјУ ОД ПРЕ 6000 ГОДИНА И ОДНОСЕ СЕ НА ОБРЕДНЕ ЗАПИСЕ ГАТАЊА НА КОСТИМА ЖИВОТИЊА
- РАЗВОЈ КИНЕСКОГ ПИСМА КРОЗ ИСТОРИЈУ ОБУХВАТА ЧАК 80.000 КАРАКТЕРА АЛИ САВРЕМЕНИ КИНЕСКИ ЈЕЗИК КОРИСТИ НАЈВИШЕ 8000
- САВРЕМЕНИ КИНЕСКИ ЈЕЗИК СЕ САСТОЈИ ОД ПИКТОГРАМА (ОЧИГЛЕДНЕ СЛИКЕ ПРЕДМЕТА), ИДЕОГРАМА (КАРАКТЕРИ АСОЦИЈАТИВНОГ СЛАГАЊА) И ПИКТО-ФОНЕТИКА У НАЈВЕЋЕМ БРОЈУ (САДРЖЕ РАДИКАЛ КОЈИ НАГОВЕШТАВА ЗНАЧЕЊЕ И РАДИКАЛ КОЈИ НАГОВЕШТАВА ИЗГОВОР)

ЦИВИЛИЗАЦИЈСКЕ ТЕКОВИНЕ КИНЕ

- Четири велика кинеска проналаска: **КОМПАС, БАРУТ, ПАПИР и ШТАМПА** – у великој мери су утицали на развој културе и науке у целом свету.
- Метално звono за које се верује да је измишљено у Кини 2000. година пре нове ере и данас има широку примену.
- Дрвена весла су настала у Кини 5000. година пре нове ере и врло су слична онима која се користе данас.
- У Кини су пронађене прве керамичке урне које датирају од 7000. година пре нове ере.
- Научници верују да је систем наводнавања настао у Кини пре више од 6000. година.
- Данас широко популарна врста кинеске традиционалне медицине – акупунктура је настала око 1500. година пре нове ере.

ЦИВИЛИЗАЦИЈСКЕ ТЕКОВИНЕ КИНЕ

- Астрономија се развијала у Кини од 200. године пре нове ере до 200. године нове ере.
- Верије се да су четкице за зубе ушли у употребу у Кини око 1000. година пре нове ере.
- Популарне друштвене игре као што су домине, карташке игре, кинески шах, мице и пузле су настале у Кини.
- Ватромет је измишљен у седмом веку нове ере у Кини.
- Мастило је измишљено у Кини око 3000. година пре нове ере.
- Кинези су загревањем глине на одређеној температури и њеном даљом обрадом открили порцелан око 1500. година пре нове ере.
- Чај почeo да сe користи у Кини око 1000 година пре нове ере.

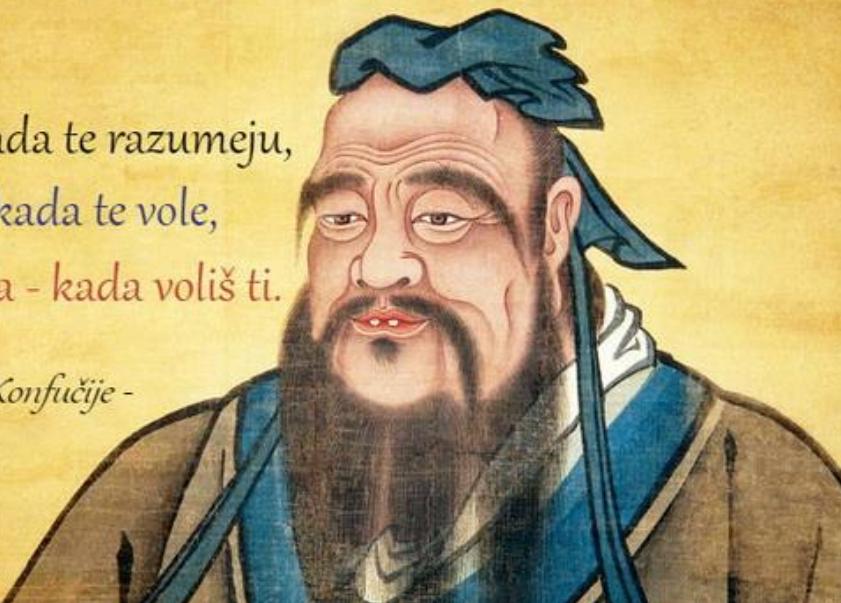

РЕЛИГИЈЕ У КИНИ

- ТРИ ОСНОВНА РЕЛИГИЈСКО-ФИЛОЗОФСКА СИСТЕМА ПРЕОВЛАДАВАЈУ У КИНИ: **КОНФУЧИЈАНСТВО, ТАОИЗАМ И БУДИЗАМ**
- **КОНФУЧИЈАНСТВО** ЈЕ ОСНОВАО МИСЛИЛАЦ КОНФУЧИЈЕ ЧИЈУ СУ ШКОЛУ НАСТАВИЛИ ИСТАКНУТИ УЧЕНИЦИ ФОРМУЛИШУЋИ ЊЕГОВА УЧЕЊА У ПИСАНОЈ ФОРМИ. ПРВЕНСТВЕНО СЕ БАВИО ЕТИКОМ И ФИЛОЗОФИЈОМ ЖИВОТА, КОЈЕ СЕ МОГУ СВЕСТИ НА СЛЕДЕЋЕ: ‘’..хармонија у друштвеним односима, колективизам и сарадња у интерперсоналним односима, жеља за учењем и спознајом чије су окоснице: неговање модела понашања основаног на хуманизму – „зен“ (зхен), осећању дужности и обавеза - „ји“ (уи), поштовању старијих људи – „сиао“ (шиао), оданости – „чунг“ (цхунг), осећај за заједнички и породични живот – „ли“ (ли).’’
- КОНФУЧИЈАНСТВО ЈЕ БИЛО И ОСТАЛО ЈЕДНО ОД НАЈВАЖНИЈИХ ФИЛОЗОФСКО-РЕЛИГИЈСКИХ ПОКРЕТА У КИНИ

Sreća - to je kada te razumeju,
velika sreća - kada te vole,
ogromna sreća - kada voliš ti.

- Konfučije -

"Nikada ne čini drugome
ono, što ne bi želeo da
drugi učini tebi."

Konfučije
@ko_je_bio

Veliki čovek
postavlja stroge
zahteve sebi -
mali ih čovek
postavlja
drugima.

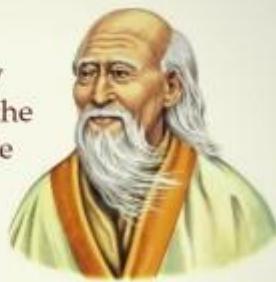
Konfučije

РЕЛИГИЈЕ У КИНИ

- **TAOIZAM** јЕ ФИЛОЗОФСКА ШКОЛА КОЈУ ЈЕ ОСНОВАО LAO ЦЕ, ОКО 600 Г.П.Н.Е, ЧИЈА СУ УЧЕЊА САБРАНА У ДЕЛУ *PUT I ЊЕГОВА СНАГА*
- LAO ЦЕ СЕ ЗАЛАГАО ЗА ЖИВОТ У СКЛАДУ СА ПРИРОДОМ, НАГЛАШАВАЈУЋИ ЈЕДНОСТАВАН ЖИВОТ. ЗА РАЗЛИКУ ОД КОНФУЦИЈА, НИЈЕ СМАТРАО ДА СУ ЗА ДРУШТВО ВАЖНИ СНАЖНА ПОРОДИЦА И ДРЖАВА, НИЈЕ ПРИЗНАВАО ЗАКОНЕ И БИО ЈЕ ПРОТИВ БИЛО КАКВИХ ПРОТИВПРИРОДНИХ АКЦИЈА
- ТРИ ОСНОВНА НАЧЕЛА ТАОИЗМА: **САОСЕЋАЊЕ, УМЕРЕНОСТ, ПОНИЗНОСТ**, ОСНОВНИ СИМБОЛ ТАОИЗМА ЈЕ **ЛИН-ЈАНГ**
- УПРАЖЊАВАЊЕ ТАОИЗМА ПОДРАЗУМЕВА МЕДИТАЦИЈУ, ФЕНГ-ШУИ, ПРОРИЦАЊЕ СУДБИНЕ И ПОНАВЉАЊЕ КЊИГЕ *PUT I ЊЕГОВА СНАГА*
- ПОД УТИЦАЈЕМ КУЛТУРНЕ РЕВОЛУЦИЈЕ ТАОИЗАМ ЈЕ ИЗГУБИО НА СНАЗИ У КИНИ АЛИ СЕ И ДАЉЕ ПРАКТИКУЈЕ, НЕКАДА ЗАЈЕДНО СА ДРУГИМ РЕЛИГИЈАМА

Do the difficult things while they are easy and do the great things while they are small. A journey of a thousand miles must begin with a single step.

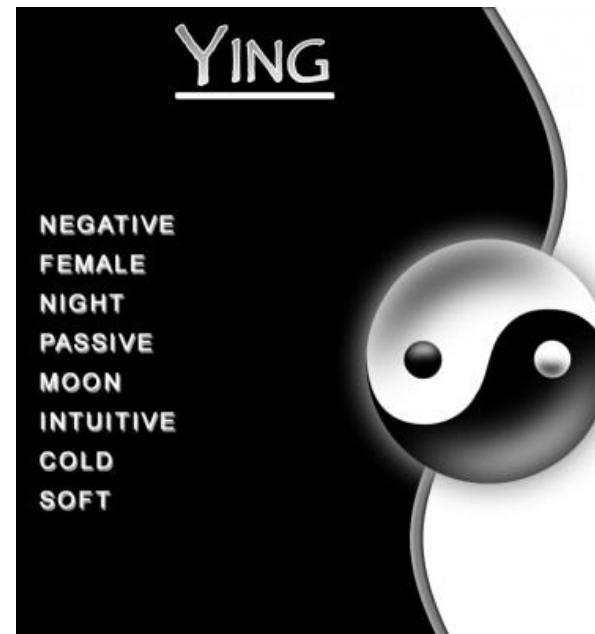
Lao Tzu
Quotes and Sayings

© quotes.snydle.com

Dajte čoveku ribu i nahranićete ga za jedan dan;
naučite ga kako da je lovi i prehranićete ga za celi život.

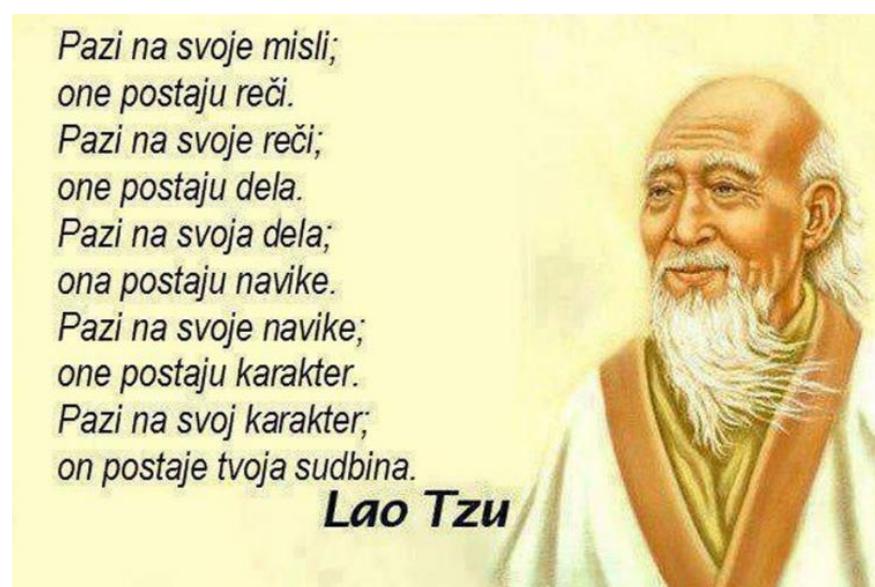
- Lao Tzu -

srecnaplaneta.rs

*Pazi na svoje misli;
one postaju reči.
Pazi na svoje reči;
one postaju dela.
Pazi na svoja dela;
ona postaju navike.
Pazi na svoje navike;
one postaju karakter.
Pazi na svoj karakter;
on postaje tvoja sudska.*

Lao Tzu

КИНЕСКА УМЕТНОСТ

- **Калиграфија** је уметност лепог писања која води порекло из Кине, настала око 4000 година пре нове ере резбарењем знакова у овнове рогове или корњачине оклопе. Процењује се да су Кинези између XI и XIV века пре нове ере почели да користе четкицу за писање знакова на тврдим површинама. Најстарији Кинески калиграфски карактери који су до данас очувани, уписани су у металне плоче око 200. година пре нове ере. Калиграфија је у Кини покренула разне друге облике уметности као што су сликање и резбарење кинеских печата. За писање савремене кинеске калиграфије користе се четкица, мастило, папир(свила) и писарски камен, што чини тзв „Четири драгоцености радионице“
- **Оригами** је уметност кинеског сечења папира тј. прва форма декоративног украшавања папиром, настала током Хан династије када је кинески проналазач Цаи Лун измислио папир. Фигуре које су прављене сечењем папира су се у почетку користиле за украшавање прозора и врата па се због тога ова врста уметности назива „Прозорски цвет“. Постоје две врсте сечења папира: маказама или скалпелом. Папир треба савити највише 8 пута тако да завршени рад има од 2 до 24 симетричне стране.

乾坤
一枝獨秀

植梅人李雲林畫

題